

A berlini bolgár követ Oroszország balkáni árulásairól.

Rizoff D., Bulgária berlini követe „A bolgár árulás” címen cikket irt az egyik berlini lapba, amely a leghitelesebb módon világítja meg Bulgáriának és Oroszországnak egymáshoz való viszonyát a múltban és a jelenben. Ezt a rendkívül érdekes cikket részben kivonatolva, részben szöszszerinti fordításban az alábbiakban közöljük:

1878-ban Oroszország felszabadította Bulgáriát és szabad, független államot csinált belőle. Az Orosz- és Törökország közötti szt.-stefanói béke Szaloniki kivételével egész Macedóniát Bulgáriához csatolta, amde a berlini kongresszus megváltoztatta ezt a szerződést és voltaképpen két Bulgáriát teremtett, — Bulgária az egyik és Kelet-Rumélia volt a másik — Macedóniát pedig visszaadta Törökországnak. A bolgárok nemzeti és politikai ideálja azóta a szt.-stefanói szerződésben megállapított Bulgária. Maga Oroszország is ezt tekintette bolgár politikája alapjának és titkon támogatta azt a bolgár hitet, hogy ez a Bulgária meg is fog valósulni. Ez volt a bolgár-orosz viszony II. Sándor cár halála idején. Ezután azonban az orosz politika Bulgáriával szemben egészen más utra lépett, amely elkerülhetetlenül a mai helyzethez vezetett.

Oroszország megbánta a Nagy-Bulgária megteremtésére irányult törekvését, ami abból is kitűnik, hogy amikor 1885-ben a két Bulgária egyesítése megtörtént, Oroszország azt kívánta Törökországtól, hogy csapataival okkupálja ismét egész Bulgáriát...

Ez mindenesetre különös szláv magatartás volt.

Szerencsénkre azonban Hamid szultán orosz-ellenes, főképp angol diplomaták tanácsára, nem ugrott bele ebbe a játékba. És még nagyobb szerencsénkre Oroszország Bismarck tanácsára elvitte Bulgáriából azokat a tisztjeit, akik a bolgár hadsereg parancsnokai voltak. Hogy ilyformán vége szakadt Oroszországgal szemben való vazallusi helyzetünknek, azt Bismarck herceg lángelméjének köszönhetjük, amiről az európai nagyközönség alig tud.

Akkoriban Szerbia ellen vezetett győzelmes hadjáratunk megmentett bennünket egy időre az orosz rosszakaratától, amde első fejedelmünknek, Battenberg Sándornak ezt trónjával kellett megfizetnie, akit az orosz diplomácia által rendezett összeesküvés taszított le trónjáról.

Amint Oroszország mostani cára trónra lépett, az orosz politika bolgárellenessé vált, ami úgy fejezhető ki: Nagy-Szerbiának a megteremtése Nagy-Bulgária rovására. II. Miklós cár uralkodása alatt Oroszország törökországi követe és konzuljai nyíltan támogatták a szerb propagandát Macedóniában, sőt arra is vették, hogy Macedónia bolgárainak azt prédikálták, miszerint Oroszországnak az a kívánsága, hogy szerbekké legyenek. Minden eszükkel ellene voltak a macedóniai reformoknak, mert tudták, hogy azok Bulgária malmára hajtának a vizet és ugyancsak az orosz diplomácia nyomta el Macedóniában azt a nemzetközi reformakciót, amely 1908-ban az ifjú-török forradalom után ott megindult.

Oroszországnak ez a bolgárellenes politikája kényszerítette Bulgáriát arra, hogy Szerbiával és Görögországgal megegyezzen Macedónia felszabadítására, úgy legalább valamelyes önkormányzatának a kiesikarására. Ezért alakult az 1912-iki Balkán-szövetség. Amde beleavatkozott ebbe Oroszország, hogy ezt a szövetséget kiaknázza a maga javára és mivel már eleve az volt a célja, hogy Bulgária rovására megteremtse Nagy-Szerbiát, természetesen következett be ennek a szövetségnek a felbomlása. Mily módon avatkozott bele az orosz diplomácia a Balkán-szövetség dolgaiba bolgár-ellenesen, arra nézve a következőket említem föl:

Oroszországnak sikerült Bulgáriát arra kötelezni, hogy egy osztrák-szerb háború ese-

tére, tehát Szerbia megnövesztése céljaira, 200 ezer embert vonultasson föl Ausztria ellen.

Oroszország nem engedte meg a bolgár csapatoknak, hogy Konstantinápolyba vonuljanak és ellene volt annak is, hogy Drinápoly a bolgároké legyen, bizonyára, mert mind a két várost később magának szánta.

Az 1913-iki görög-szerb szövetséget Bulgária ellen Hartwig, belgrádi orosz követ ütötte nyélbe.

Az orosz cár — mint döntő bíró — folyton halasztgatta, hogy ítéletet mondjon a szerb-bolgár szerződés dolgában, mert Bulgáriát arra akarta kényszeríteni, hogy miniszterelnökét Pétervárra küldje és arra, hogy lemondjon a szerbek javára Macedóniának a Vardaron teli részéről.

Oroszország nem engedte meg a bolgár kormánynak, hogy Romániával közvetlenül tárgyaljon és így elvette annak a lehetőségét, hogy Bulgária Szerbiával és Görögországgal való számadását barátságosan elintézzé. Oroszország és Franciaország presszionálták Romániát arra, hogy bevonuljon Bulgáriába. Mikor pedig megüzentük a háborút volt szövetségeseinknek, Oroszország Szófiában azon volt, hogy Szerbiát csak Macedóniában támadjuk meg és mikor két hadseregünk mégis elfoglalta Knjazevácot és Zajecsárt és csapataink már Üszküb felé vonultak és a szerbek hátát szorongatták, hogy végezzenek velük, Oroszország kényszerített bennünket visszavonulásra és ezzel előidézte vereségünket.

Végül a szláv Oroszország engedte meg három nem szláv országnak, hogy 1913-ban a szláv Bulgáriát megrabolják.

Amikor tehát a cár manifestuma minket állít oda „a szláv ügy árulóinak”, a fenti tények — amelyek hivatalos okiratokkal bizonyíthatók — nem azt mutatják-e, ha itt egyáltalán árulásról szó lehet, úgy az áruló a hivatalos Oroszország.

De ez még nem minden.

1902-ben Oroszország és Bulgária katonai egyezményt kötött egymással. E szerint Bulgária hadseregét rendelkezésére bocsátotta Oroszországnak, ellenszolgálatul Oroszország minden erejével biztosította Bulgária területi épségét minden támadással szemben. És mi történt erre? Amikor balkáni győzelmeink után 1912-ben csőd előtt állott Oroszországnak Szerbia megnagyobbitására irányuló politikája, Szaszonov ezt az egyezményt hatálytalannak akarta nyilvánítani és csak kormányunk tiltakozására állott el ettől. Mikor pedig 1913-ban kitört a szerbekkel való háborunk, Szaszonov önkényesen és cinikusan felmondotta a kérdéses egyezményt... Ezt azért tette, hogy Romániának lehetővé tegye a mi megtámadásunkat.

Ki beszélhet itt tehát árulásról?... De még nem jutottam a végére. Az európai háború kitörése óta Oroszország nyíltan hirdette, hogy az a célja, hogy megszerezze Konstantinápolyt és a Dardanellákat és a Fekete-tengert átváltoztassa orosz tengerré. Ez minden gondolkodó bolgár előtt Bulgáriának orosz vazallusát jelenti. Mert ha ez az orosz vágy teljesül, csak a szárazföldről védheti meg. Ha katonailag és erkölcsileg az övé a bolgár Balkán, amit vagy katonai okkupáció által érhetne el, vagy azáltal, hogy Bulgáriában egy Oroszországnak vakon engedelmeskedő dinasztia ültet trónra. Mindkét esetben pedig Bulgária Oroszország vazallusa. Növeli a bajt, hogy Bulgária nyelvi- és vallásilag, valamint multját tekintve legközelebb áll Oroszországhoz. Két-három bolgár nemzedék tehát elegendő volna, hogy Bulgária asszimilálódjék, ami egyértelmű Bulgária politikai és nemzeti öngyilkosságával.

Ily körülmények közt Bulgáriának nem volt más választása, mint hogy sorsát a központi hatalmakhoz és Törökországhoz kösse. Bulgária hármass probléma előtt áll:

1. Meg kell valósítania a bolgár nemzet politikai és nemzeti egyesítését.

2. Nem szabad megengednie, hogy Szerbia nagyobb legyen, mint Bulgária.

3. Meg kell akadályoznia, hogy Oroszország Konstantinápolyt hatalmába kerítse és a Fekete-tengert átváltoztassa orosz tengerré.

Szinte érthetetlen, hogy nem tudta fel-fogni az antant diplomáciája és sajtója ezt az annyira egyszerű és tiszta helyzetet. Mi sem természetesebb, mint Bulgária magatartása ebben a háborúban. Meg vagyok róla győződve, hogy Bulgária vádlói és ellenségei maguk sem cselekedtek volna ugyanebben a helyzetben másképpen.

A hadisegélyesek nem panaszkodnak.

— A tanács véleménye a hadbavonultak családtagjainak támogatásáról. —

(Saját tudósítónktól.) Legutóbbi számunkban közöltük a város tanácsának egyik határozatát, amely úgy szól, hogy Szeged nem tartja szükségesnek ahhoz a mozgalomhoz való csatlakozást, amelyet Miskolcz indított meg a hadisegélyesek felemelése érdekében. A tanács azért nem tartja szükségesnek a hadisegélyesek fölemelését, mert úgy tudja, hogy a havi járandóságok csekély volta miatt egyszer sem emeltek panaszt.

Kétségtelen, hogy a tanácsnak is igaza van, különösen ha azt nézi, hogy panaszkodnak-e a hadisegélyesek, vagy sem s bizonyára igaza van Miskolcznak is, amikor panaszok nélkül is fel akarja említeni a járandóságokat. A kormány, amikor a hadisegélyezés kulcsát megállapította, két főelvre tekintett. Az első főelv ez:

— Ha az állam minden hadbavonult katonai családjáról úgy akar gondoskodni, hogy ezek, tekintetbe véve a háború folytán előálló mértéktelen áremelkedést, a nekik adandó összegből meg tudjanak élni gond nélkül, ez bizonyára legalább annyiba fog kerülni, mint hat hónapi hadviselés. A kenyérkeresőjüket nélkülöző családoknak tehát nem feltétlen megélhetést, hanem csak a megélhetést megkönnyítő bizonyos alapot kell biztosítani. Ez az alap a személyenként és naponkénti hatvankét fillér.

A második főelv ez volt:

— Minthogy a napi hatvankét vagy hetven fillérrel az állam már adott alapot a könnyebb megélhetésre, a hadisegélyes aszszonyoknak munkát kell vállalniuk. Így egyrészt a nyomor is elkerülhet, másrészt pedig a harctéren lekötött s itthon hiányzó munkaerő, ha nem is teljesen, de legalább részben pótolható fog.

Ez a két főelv a háború folyamán helyesnek bizonyult s tudjuk, hogy vannak családok, akik most sokkal jobb sorsban élnek, mint mikor a férj, az apa itthon volt. Különösen a sokgyermekes családok ezek, ahol sok hatvankét fillér sokra megy s ezt még jócskán kiegészíti az anya, esetleg valamelyik másik családtag keresete. A legtöbb családnál így van ez s panaszokat tényleg nem hallunk.

Rendszer, vagy elv, bármilyen jónak is bizonyul a gyakorlat folyamán, sohasem lehet hiba nélküli. Talán épen általános helységének következménye az, hogy vannak s a jelen esetben elég tekintélyes számban vannak, akikre a fenti rendszer sehogy sem illik rá. A sok közül csak egy esetet kapunk ki, melyet néhány sorban itt elmondunk.

A Maros-utca végén, egy udvari szobában, amely a szoba elnevezést onnan nyerte, hogy valamikor tehénistálló volt s most kipadlózták, egy hadbavonult családja lakik. A család négy tagból áll, még pedig az anyából és három kis gyermekből. A férj orosz fogoly. A család napi egy korona és hatvan fillér hadisegélyt kap, ami egy hónap alatt negyvennyolc koronát tesz ki s ehhez az asszony is keres husz koronát. Vagyis, havi hatvannyolc koronából négyen élnek, ha ez